

شنبه 16 فروردین 1393 - 07:26

«پایتخت 3» همه را پای تلویزیون نشاند

تلویزیون برای نوروز امسال سریال‌های پایتخت 3، خوب بد زشت، روزهای بد به‌در و ما فرشته نیستیم را تدارک دید که به موضوع خانواده، اتحاد و همدلی بین اعضای خانواده و...

تلویزیون برای نوروز امسال سریال‌های پایتخت 3، خوب بد زشت، روزهای بد به‌در و ما فرشته نیستیم را تدارک دید که به موضوع خانواده، اتحاد و همدلی بین اعضای خانواده و... توجه کرده بود. همین موضوع باعث شد تا این آثار نوروزی مورد توجه اقشار مختلف مردم قرار بگیرد و به گفته منتقدان، کارشناسان و تهیه‌کنندگان، این سریال‌ها توانست به شکل درستی به مفهوم خانواده، حقوق والدین نسبت به فرزندان و... بپردازد.

توجه به خانواده بومی

جبار آذین، منتقد تلویزیون و مدرس دانشگاه درباره پرداخت به مفهوم خانواده در سریال‌های نوروزی به جام‌جم گفت: یکی از گونه‌های پرطرفدار تلویزیون، سریال‌های خانوادگی است، اما پرداخت به این مقوله مهم و اساسی نیاز به شناخت، پژوهش و اجرای درست دارد که اگر هر کدام از این معیارها بدرستی رعایت نشود، نمی‌توان پاسخ مناسب دریافت کرد.

وی ادامه داد: در واقع سریال‌های اجتماعی و خانوادگی پرتعدادترین آثار رسانه ملی را شکل می‌دهد. بنابراین انتظار می‌رود در این سریال‌ها به خانواده نگاه سطحی نشود و به نقش فرهنگ خانواده و سبک زندگی ایرانی - اسلامی درست پرداخته شود. در این باره گاهی در سریال‌های خانوادگی شاهد نقاط ضعف هستیم، اما با این احوال استقبال زیادی از این مجموعه‌ها می‌شود و فارغ از کاستی‌ها، این آثار نقاط قوت و امتیازات فراوانی دارد که باعث می‌شود مخاطبان زیادی پای تلویزیون بنشینند.

این منتقد با اشاره به این‌که در میان گونه‌های مختلف سریال‌سازی، سریال‌های خانوادگی این امتیاز را داشته تا در مناسبت‌های خاص پخش شود، توضیح داد: سریال‌های نوروز امسال با محوریت مسائل خانواده تولید و پخش شد و توانست نظر بسیاری از مخاطبان از اقشار مختلف را جلب کند. در میان سریال‌های پخش‌شده، پایتخت 3 بیشتر از بقیه توانست خانواده الگو و خوب را به نمایش بگذارد.

آذین درباره دلایل موفقیت سریال پایتخت 3 گفت: آشنا بودن مردم با شخصیت‌های قصه، فیلمنامه منسجم و ساختار حرفه‌ای در کنار تنوع لوکیشن توانست ویژگی‌هایی به این سریال بدهد و آن را برای مخاطبان جذاب کند. یکی از ویژگی‌های این سریال پرداختن به مفهوم خانواده از نوع بومی و ملی بود. مخاطبان در این سریال شاهد روابط انسانی از نوع آشنا و مطلوب اجتماعی بودند. ارتباط بین اعضای خانواده بخوبی برقرار بود و سنت و مدرنیته بدرستی در کنار هم گذاشته شده بود.

این استاد دانشگاه با اشاره به مفهوم خانواده در سه سریال روزهای بد به‌در، خوب بد زشت و ما فرشته نیستیم، خاطرنشان کرد: این سریال‌ها هم از زوایای مختلف به مفهوم خانواده پرداخته بود. متأسفانه سریال خوب بد زشت با محور قرار دادن یک شخصیت که پیشینه مثبت برای مخاطبان ندارد، خیلی خوب نتوانست با مخاطب ارتباط برقرار کند و روابط بین اعضای خانواده تحت‌الشعاع نوع فرهنگ و دیالوگ‌های قهرمان اصلی قرار گرفت.

این منتقد، امتیاز سریال روزهای بد به‌در به‌کارگردانی سعید آفاخانی را نو بودن سوژه داستان دانست و یادآور شد: در این سریال از لایه‌های مختلف به اجتماع و خانواده نگاه شده بود و با پررنگ شدن ارتباط میان اعضای خانواده رنگ و لعاب خاصی به خودش گرفته بود. بنابراین مخاطبان در این سریال شاهد ارتباط ملموس میان اعضای خانواده بودند که با وجود سلیق مختلف، در کنار یکدیگر بخوبی زندگی می‌کنند. آذین ادامه داد: سریال ما فرشته نیستیم هم تلاش کرد با بهره بردن از زبان طنز، حرف‌هایش را برای مخاطب بازگو کند که البته کاستی‌هایی هم داشت، اما در مجموع نمی‌توان تاثیرگذاری سریال‌های نوروزی در میان اعضای خانواده را نادیده گرفت. گرچه درجات تاثیرگذاری هر یک از این مجموعه‌ها مختلف بود.

وی در پایان جمع‌بندی صحبت‌هایش گفت: در مجموع تلویزیون با توجه به صحبت‌های رهبر معظم انقلاب درباره پرداختن به مفهوم خانواده، گام‌های خوبی برداشته اما هنوز هم جای کار دارد و باید سعی کند توقعات ایشان و مردم را در یک

مسیر درست برآورده کند. شهره لرستانی، نویسنده، بازیگر و کارگردان در ارزیابی مجموعه‌های نوروزی و توجه به مفهوم خانواده به جام‌جم گفت: در میان مجموعه‌های نوروزی پایتخت 3 را خیلی دوست داشتم. به نظرم این سریال به شکل درستی به مفهوم خانواده توجه کرده بود و مخاطبان از ابعاد مختلف شاهد پرداختن به موضوع خانواده بودند. وی ادامه داد: همه ما می‌دانیم خانواده نقش مهمی در جامعه دارد و زمانی می‌توانیم جامعه مطلوب داشته باشیم که خانواده‌هایمان از انسجام کافی برخوردار باشند. در این باره باید از عوامل سازنده سریال پایتخت تشکر کرد که به شکل مطلوب به فرهنگ خانواده و اعضای خانواده توجه کرده بودند. یکی دیگر از ویژگی‌های سریال پایتخت 3 نشان دادن روابط در میان اعضای فامیل بود و همین مساله مورد توجه مخاطبان قرار گرفت. همچنین خبرگزاری فارس در یادداشت‌هایی جداگانه به امتیازات سریال پایتخت 3 اشاره کرده و در یادداشتی نوشته این سریال گوشه‌ای از واقعیت زندگی مازندرانی‌ها را نشان داده و به شکل درستی مهمانی‌های دسته‌جمعی، دور هم جمع شدن‌ها و مهربانی مردم این دیار را به تصویر کشیده است. این سریال روایتگر یک سفره ساده بود و این‌که اعضای خانواده همیشه کنار هم هستند. این خبرگزاری در یادداشتی دیگر سریال پایتخت را از منظر توجه به قومیت‌ها نقد کرده است. در یکی از این یادداشت‌ها چنین آمده است: آنچه باعث شده تا سریال پایتخت امروز به نامی آشنا و دوست‌داشتنی برای مخاطبان ایرانی بدل شود، رنگ و بوی بومی و فضا و شخصیت‌های کاملاً ایرانی‌اش است. سریال پایتخت نه طرح و توطئه پیچیده‌ای دارد نه اتفاقات شگرفی در آن رخ می‌دهد و نه از مسائل پیچیده و فلسفی جهان حرفی به میان می‌آورد. بلکه برعکس در این سریال همه چیز عادی و روزمره است. در سریال پایتخت همه چیز ایرانی است. از اتفاقاتی که رخ می‌دهد تا شخصیت‌ها، دیالوگ‌ها و حتی طراحی صحنه و لباس. آشنایی نویسندگان سریال با فرهنگ اقوام مختلف ایرانی و شخصیت‌پردازی‌های درست در کنار بازی‌های خوب بازیگرانش باعث شده تا آدم‌های پایتخت باورپذیر باشند. یکی دیگر از یادداشت‌نویسان خبرگزاری فارس درباره سریال پایتخت نوشته است: گرچه سریال پایتخت از برخی نظرات نقاط ضعف بسیار جدی دارد که بارها و بارها مورد انتقاد منتقدان واقع گشته اما جسارت ورود به فضای جدید و خلق سناریوها و شخصیت‌های عامی که در عین حال از جذابیت آنها کاسته نشده و انتخاب سوژه‌هایی که کمتر مشابه آن دیده شده ستودنی است. آنچه اهمیت این سریال را دوچندان می‌کند خط شکنی و ورود به فضایی جدید آن هم در رده حساس‌ترین برنامه‌های ویژه نوروزی و کسب موفقیت در جلب رضایت مخاطبان است؛ تا جایی که توانسته خود الگویی از برنامه هویت‌ساز و شاد به دور از تمسخر و لودگی باشد. سریال پایتخت با ورود خط‌شکنانه سعی در برقراری عدالت رسانه‌ای داشته و با ترویج فرهنگ اصیل بخشی از مردم خطه شمال و نمایش هنرمندانه نعدوستی و خونگرمی آنها و توجه ویژه به انسجام خانواده و روابط فامیلی در کنار نقاط قوت دیگر آن یک نمونه سریال موفق است.

توجه به فرهنگ بومی

سایت جهان‌نیوز هم در یادداشتی به محاسن سریال پایتخت 3 اشاره کرده و نوشته: اولین نکته قوت این سریال که اتفاقاً عده‌ای به دنبال نقطه ضعف سریال می‌دانند پرداختن به فرهنگ قومی و جدا شدن از فرهنگ تهرانی و تهران‌نشینان است. آنهایی که این روزها به هر بهانه‌ای به این‌گونه سریال‌ها - که با نگاهی جذاب به خرده‌فرهنگ‌ها و قومیت‌های ایران پرداخته‌اند - حمله می‌کنند، خواسته یا ناخواسته به جریان‌هایی کمک می‌کنند که خواهان محو شدن فرهنگ‌های بومی در فرهنگ جهانی هستند. روشنفکرهایی که دوست دارند همه ایران مثل شمال تهران زندگی کنند و شمال تهرانی‌ها مثل شهروندان مدرن لس‌آنجلس و نیویورک. پایتخت برخلاف اسمش، از سبک زندگی پایتخت‌نشینان فاصله گرفته است و زندگی دلنشین ایرانی را گوشزد می‌کند. نویسندگان این یادداشت در ادامه یادآور شده است: سریال پایتخت در نمایش نقاط قوت فرهنگ مازندرانی موفق عمل کرده و می‌توان ادعا کرد که علاوه بر شناخت مناسب از این فرهنگ به جزئیات این فرهنگ نیز بخوبی پرداخته است و در مخاطبان دیگر قومیت‌ها، حس مناسب و خوبی از این فرهنگ متجلی نموده و بجاست هموطنان مازندرانی از صداوسیما به دلیل این توجه ویژه که سه سری از یک سریال پرمخاطب در ایام نوروز به این منطقه اختصاص داده شده، سپاسگزار باشند و امید است که این سازمان بتواند از این جنس سریال‌ها با تمرکز بر دیگر فرهنگ‌های قومی کشور نیز بسازد. نکته دوم، ارزیابی سریال پایتخت در ترویج یک سبک زندگی است. سبک زندگی‌ای که در آن افراد بر اساس رفتارها سنجیده می‌شوند و رفتارهای مناسب در کنار رفتارهای غلط بخوبی مورد نقد و بررسی قرار می‌گیرد. این رفتارها در کنار مشورت گرفتن از همدیگر، تصمیم‌گیری‌های مشترک و اقداماتی هماهنگ در خصوص یک رفتار علاوه بر جذابیت بخشی به سریال، آن را واقعی جلوه می‌دهد و نمود مناسبی از اتحاد خانواده را به تصویر می‌کشد و این گونه به تکریم خانواده و نقش‌دهی مناسب آن می‌پردازد. بر خلاف بسیاری از سریال‌های تلویزیون، خانواده‌های سریال پایتخت، برج عاج‌نشین نیستند، مشکل اشتغال و مسکن دارند مثل همه مردم. خانواده‌های «نقی و بهبود و اوس موسی» برای این‌که خرج و دخلشان جور شود باید هر روز حساب و کتاب کنند. اینجا خبری از ماشین‌های لوکس سریال‌های تهران‌زده نیست. آنها سوار تاکسی و اتوبوس می‌شوند و از قیمت‌های گران کلافه‌اند. توجه به متن واقعی زندگی مردم و انتخاب سوژه‌های طنزآمیز از همین کنش‌ها، مانند حساب و کتاب‌های اقتصادی خانواده، سریال را برای مردم باورپذیر می‌کند و تصویری دلنشین از یک خانواده سطح متوسط و «معمولی» ایرانی ارائه می‌کند.

در مجموع باید گفت پایتخت، تجربه‌ای موفق از سریال سازی ایرانی است که به رغم برخی نقدهایی که به آن وجود دارد، از مخاطبانی که تصویر زندگی خود را با رویکردی طنزانه از قاب تلویزیون تماشا می‌کنند، نمره قبولی می‌گیرد. سایت جهان‌نیوز در یادداشتی دیگر به این نکته تأکید کرده که سریال پایتخت بر فرهنگ بومی مازندران و حفظ هویت اهالی این استان اهتمام داشته است. نویسنده این یادداشت تأکید کرده است: مهمان‌نوازی و تکریم همه قشرها از جمله کارگران، احیای گویش‌های محلی و استانی، توجه به کشتی به عنوان ورزش اول کشور و مازندران، تنها بخشی از نکات این سریال برای معرفی مازندران بوده است که حتماً خیل استقبال مازندرانی‌ها از این سریال نشان از موشکافی دقیق آنها درباره این سریال بوده است و تجمع عده‌ای قلیل نمی‌تواند چیزی جز، شیطنت عده‌ای برای برهم زدن آرامش مردم، خصوصاً اهالی مازندران باشد.

اما جدای از توجه این سریال به احیای فرهنگ مازندران، در لابه‌لای قصه پایتخت ۳، نکات نهفته‌ای مطرح می‌شود که می‌تواند جنبه تربیتی، آموزشی خوبی هم داشته باشد، خصوصاً این که این سریال در جذب مخاطب هم بسیار موفق عمل کرده و توانسته خیل عظیمی از مردم را با خود همراه کند.

این سریال به شکلی غیرمستقیم به نکاتی از جمله توجه به روزی حلال، دعا و نیایش واقعی و باورپذیر، توجه به تحکیم خانواده، تجلی عشق واقعی در خانواده، تلاش زن خانواده برای نجات همسرش از افسردگی، اکرام به بزرگسالان و استحکام و اخلاق در خانواده، آسیب‌شناسی معضلاتی چون بلوتوث، ترویج خودپزشکی کردن در جامعه، نتایج چشم و همچشمی که منجر به دور شدن از فرهنگ اصیل می‌شود و... می‌پردازد که همه این اتفاقات توسط شخصیت‌های مازندرانی به عنوان بخشی از فرهنگ ملی ایران اتفاق می‌افتد.

خبرگزاری تسنیم نیز در یادداشت کوتاهی درباره سریال پایتخت نوشت: پایتخت امسال هم بدون رقیب است هر چند رقیب قدری برای قسمت‌های قبلی خودش نیست. نویسنده این یادداشت در بخشی دیگر از مطلب خود از آدم‌های معمولی سریال پایتخت یاد کرده و نوشته: امسال سومین سالی است که آدم‌هایی بشدت معمولی، عادی و قابل دسترس را در تلویزیون می‌بینیم؛ آدم‌هایی شهرستانی، پرسروصدا اما بدون ادعا و برخلاف همه مدهای رسانه‌های نمایشی این سال‌ها، آدم‌هایی سالم که بیماری ذهنی ندارند و راحت زندگی می‌کنند؛ شیرین و تلخ. در ادامه این یادداشت چنین نوشته شده است: در فضای ناامیدکننده و بیش از حد خاکستری سینما و البته سریال‌های تلویزیونی، پایتخت هر سال بزرگ‌ترین پراکنده‌شده شیرین سفیدی و خوبی در مجموعه تصویری پرطرفدار ایرانی بود. سریال پایتخت همچنان در برهوت نمایش آدم‌های معمولی و واقعی نعمت بزرگی است.

اتحاد و همدلی میان اعضای خانواده

داوود هاشمی، تهیه‌کننده سریال‌های خداحافظ بچه و عملیات 125 درباره سریال‌های نوروزی به جام‌جم گفت: خانواده نقش بنیادی در جامعه دارد و ما به عنوان سازندگان آثار نمایشی باید سعی کنیم به شکل درست و معقولانه به این موضوع بپردازیم تا مورد توجه مخاطبان قرار بگیرد.

وی با اشاره به سریال پایتخت 3 عنوان کرد: تاکنون سه سری از این سریال تولید و پخش شده که توانسته ارتباط خوبی با مخاطب برقرار کند و عوامل سازنده این سریال تلاش کردند در هر سری از این مجموعه به موضوعات مختلف که خانواده‌ها با آن بیشتر درگیر هستند، توجه کنند.

این تهیه‌کننده با اشاره به قسمت پایانی این سریال توضیح داد: یکی از ویژگی‌های سریال پایتخت 3 قسمت پایانی بود که به شکل درست به عرق ملی و کشوری توجه کرد. همچنین اعضای خانواده بدرستی دور هم جمع شدند و نشان داده شد چگونه اتحاد و همدلی باعث می‌شود کدورت‌ها از بین برود و همه با یکدیگر یکدست شده و از هم حمایت کنند.

هاشمی درباره سریال‌های روزهای بد، به در هم گفت: این سریال با این‌که لحظات طنز بسیاری داشت، اما درست به موضوع خانواده توجه کرد و نشان داد اگر اعضای خانواده کنار یکدیگر باشند و دست به دست هم بدهند، می‌توانند مشکلات را پشت‌سر بگذارند. در واقع نشان داده شد که چطور اعضای خانواده به یکدیگر کمک کرده تا ازدواج پرویز شکل بگیرد.

پیام‌های غیرمستقیم

رضا پرتوی‌زاده، استاد دانشکده صداوسیما درباره مفهوم خانواده در سریال‌های نوروزی به جام‌جم گفت: اثرگذاری تلویزیون بر فرهنگ خانواده زیاد است؛ بنابراین رسانه ملی باید تلاش کند تا پیام‌های با محوریت خانواده را به شکل غیرمستقیم و در قالب سریال‌ها مطرح کند.

وی افزود: استحکام خانواده موجب انسجام جامعه می‌شود و رابطه بین همسران، والدین با فرزندان و... این‌گونه شکل می‌گیرد. خوشبختانه سریال‌های نوروزی در این باره موفق عمل کردند و با پرداختن به موضوعات متنوع توانستند از ابعاد مختلف به خانواده نگاه کنند.

این استاد دانشگاه اشاره کرد: البته گاهی هم سازندگان آثار نمایشی مسیر را به اشتباه رفته و باعث شدند روابط بین اعضای خانواده بدرستی نشان داده نشود و برخی مواقع شاهد بودیم حریم اخلاقی بین والدین و فرزندان رعایت نمی‌شد. در مجموع سازندگان سریال‌های نوروزی تلاش زیادی برای تولید کارهایی آبرومند کرده بودند، اما باید سعی کنند نکات ظریف را هم در نظر بگیرند تا مبادا این آثار بدآموزی داشته باشد، چرا که تاثیر رسانه ملی از دانشگاه هم بالاتر است. بنابراین باید با به تصویر کشیدن فضاهای مناسب بهترین الگو را در زمینه خانواده، حقوق والدین نسبت به فرزندان و... نشان داد.

پرتوی‌زاده با اشاره به فیلمنامه گفت: فیلمنامه حرف اول را در هر کاری می‌زند و در این باره مسئولان باید دقت و تمرکز بیشتری داشته باشند تا از ابعاد مختلف به موضوع خانواده پرداخته شود تا مورد توجه و استفاده مخاطبان هم قرار بگیرد.

قدردانی ابتکار و سلطانی‌فر از رسانه ملی
رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست در نامه‌ای از تلاش‌های رسانه ملی در ایجاد فرهنگ صیانت از محیط‌زیست قدردانی

کرد. به گزارش روابط عمومی شبکه خبر، در بخشی از نامه رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست آمده است: رسانه ملی در نوروز 93 با توجه ویژه به موضوع محیط‌زیست، محیط‌بانان مکرّم و سختکوش و نیز ضرورت حفظ تنوع زیستی و حیات وحش در قالب برنامه و سریال‌های موفق‌تری همچون «پایتخت 3» توانست الگوی مناسبی به مردم ارائه کند. بی‌شک پرداختن به موضوع محیط‌زیست در لابه‌لای تولیدات در سبک‌ها و ژانرهای مختلف بیش از ساختن سریال‌های اختصاصی محیط‌زیستی فایده دارد.

وی در بخش دیگری از این نامه نوشته است: این سریال با زبانی ساده و شیرین، توجه همه افراد خانواده بویژه کودکان و نوجوانان را به طبیعت و حیات وحش و نیز خطراتی که زمین یگانه ما را تهدید می‌کند، جلب کرده است.

رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست در این نامه ضمن قدردانی از ساخت و پخش این‌گونه برنامه‌ها و سریال‌ها که می‌تواند بخوبی گفتمان حفاظت از محیط‌زیست، طبیعت و حیات وحش را نمایش دهد، تداوم آنها را خواستار شد.

همچنین به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی شبکه خبر، سلطانی‌فر، رئیس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری درباره عملکرد رسانه ملی در حوزه گردشگری گفت: صدا و سیما، نوروز امسال در تولید و پخش برنامه‌های مختلف در شبکه‌های ملی و استانی، با هدف معرفی جاذبه‌های گردشگری کشور، کارنامه قابل قبولی داشت.

سلطانی‌فر افزود: رسانه ملی افزون بر تولید برنامه‌هایی برای معرفی جاذبه‌های طبیعی، تاریخی و فرهنگی، با تهیه گزارش‌های خبری رادیویی و تلویزیونی، فعالیت‌های ستاد هماهنگی خدمات سفر را به خوبی پوشش داد.